

JUHLAJULKAISU

KAARLO JUHO
STÅHLBERG

1865 · 28/1 · 1945

SUOMALAINEN LAKIMIESYHDISTYS

**TYRVÄÄN KIRJAPAINO OY
VAMMALA 1945**

ISBN 978-951-855-881-4 (PDF)

Perustaja- ja Kunniajäsenelleen, Presidentti

Kaarlo Juho Ståhlbergille

hänen täyttäessään kahdeksankymmentä vuotta

Kunnioittavasti

Suomalainen Lakimiesyhdistys

28 päivänä tammikuuta 1945

B. Sjöström

Ns. törkeän rikoksen käsitteestä

Pieni lisä kysymyksen selvittelyyn

Meidän rikosprosessimme on rakenteeltaan erilainen riippuen oikeudenkäynnin kohteena olevan rikoksen laadusta. Jos oikeudenkäynti koskee »törkeää rikosta», on oikeudenkäynti jokseenkin puhtaasti inkvisitorinen. Vähäisissä eli pienenlaisissa rikosasioissa taas noudatetaan akkusatorista menetelmää, ja samoin lienee asialaita sellaisia rikoksia koskevissa jutuissa, jotka eivät ole törkeitä, mutta eivät myöskään vähäisiä, joskin näissä jutuissa on huomattavissa voimakkaita inkvisitorisia piirteitä.¹

Kysymys siitä, mitä lainsäätäjä tarkoittaa törkeällä rikoksella, on Ruotsi—Suomen oikeustieteellisessä kirjallisuudessa ja myöskin käytännössä herättänyt varsin paljon huomiota. Käsitys puheena olevasta rikoksesta on meillä ollut jo sangen vakiintunut, eikä aihetta esillä olevaan kirjoitukseen olisikaan ollut, elleivät RVA 46 §:ään sisältyvät alistusta koskevat säännökset olisi tulleet muutetuiksi 26 päivänä toukokuuta 1941 annetulla lailla. Mitenkä tuo seikka voi vaikuttaa törkeän rikoksen käsitteeseen, osoittanee jäljempänä oleva esitys.

Törkeästä rikoksesta puhutaan useissa oikeudenkäymiskaaren säännöksissä. Niinpä 4 luv. 1 §:n mukaan tuomarilla on, joskin lain-

¹ Vrt. esim. O. Hj. Granfelt, *Lärobok i straffprocessrätt. Första häftet* (1925), s. 9 s.; R. A. Wrede—B. Sjöström, *Suomen prosessioikeus pääpiirteittäin* (1936), s. 181 i.f. ja s.

kohdan soveltaminen käytännössä näin jyrkässä muodossa on jäänyt kuolleeksi kirjaimeksi, aloiteoikeus rikoksen tutkimiseen nähden, koska kihlakunnantuomarin on, jos nousee »yleinen kulkupuhe törkeästä rikoksesta ja on pätevää syytä luulla sitä todeksi», määrättävä välikäräjät, »vaikka ei kukaan tee siitä kannetta». OK 10 luv. 21 §:n 2 mom:ssa on annettu määräyksiä, miten on meneteltävä, jos törkeästä rikoksesta vapausrangaistukseen tuomitun rangaistusta täytäntöönpantaessa tulee ilmi, että hän on ennen tuomitsemistaan tehnyt muun rikoksen, josta häntä ei vielä ole tutkittu. OK 10 luv. 22 §:ssä puhutaan tapauksesta, että »suuri» rikos tehdään ulkomailla eikä tekijä siellä tule kiinniotetuksi, vaan palaa valtakuntaan. — Erinäisissä todistelua järjestävissä lainkohdissa puhutaan törkeistä tai suurista rikoksista. Joskin OK 17 luv. 7 §:ssä säädetään kielto omalle perheenväelle ja myös yksityisille palvelijoille todistamasta palveluksessa ollessaan, on se kuitenkin sallittu, jos »suuri rikos on talossa tehty» eikä muita ole ollut läsnä. OK 17: 9:ssä sallitaan tuomarin »hengen asioissa ja muissa suurissa rikosasioissa» lainkohdassa tarkemmin mainituin ehdoin ilman valaa kuulustella esteelliseksi julistettua henkilöä. Joskin asianosaisille on myönnetty lupa luopua vaatimasta todistajalta valaa, pitää todistajan kuitenkin »suurissa rikosasioissa» tehdä vala. Ns. absolutio ab instantia eli jutun jättäminen vastaisen selvityksen varaan, jolloin se voipi tulla ilmi, on OK 17: 32:n (A 20/1 1779) mukaan sallittu »suurenpuolisissa rikosasioissa», edellyttäen että enempi kuin puoli todistetta on esitetty syytettyä vastaan ja hän kuitenkin kieltää rikoksen sekä tuomari varoo väärää valaa. OK 17 luv. 37 §:ään sisältyvän, nyttemmin tosin kumotun säännöksen mukaan tuomari sai kovanpuolisella vankeudella koettaa saada totuuden ilmi, jos sitovia aiheita ja seikkoja oli ilmaantunut syytettyä vastaan. »Törkeänlaisista rikosasioista» puhutaan OK 25 luv. 5 §:ssä, ja tällaisia asioita koskeva juttu oli mainitun lainkohdan nojalla alistettava hovioikeuden tarkastettavaksi. — Vielä sisältyy törkeästä rikoksesta määräyksiä OK 27 luv. 7 §:ään. Tässä sanotaan, että »jos se, jonka tulee kuninkaan puolesta hovioikeudessa kantaa, syyttää jotakuta virkarikoksesta tahi muusta tör-

keästä rikoksesta, niin hänen kanteensa luettakoon julkisesti, niin myös syytetyn vastaus».

Mitä törkeällä rikoksella tarkoitetaan, ei laissa sanota. Joskus se rinnastetaan johonkin toiseen rikokseen. Niinpä OK 10 luv. 21 §:n 2 mom:ssa mainitaan »murhasta, taposta, ryöstämisestä, varkaudesta tai muusta törkeästä rikoksesta». OK 27:7:ssä puhutaan »virkarikoksesta tai muusta törkeästä rikoksesta».²

Vaikealta tuntuukin yksistään lain määräysten perusteella päättellä, millaisia rikoksia sen säätäjät ovat pitäneet törkeinä rikoksina. Ja ensivaikutelma on, etteivät he olisi tehneet itselleen asiaa täysin selväksi tai sitä tarkemmin ajatelleet. Tässä yhteydessä huomautettakoon, että ns. »hengenasiat» tai »henkeä koskevat rikosasiat» (vrt. OK 8:2, 4 k; 17:9, 30, 36) tietenkin ovat törkeitä rikosasioita, mutta toisaalta 1734 v:n lain säätäjät ovat hengenasioilla tarkoittaneet ainoastaan sellaisia rikoksia, joista saattaa seurata kuolemanrangaistus.³

On varsin luonnollista, että törkeän rikoksen käsitettä niin Ruotsissa kuin meillä on pohdittu ja että tällöin eri mielipiteitä on esitetty. — Erään käsityskannan mukaan tarkoitetaan törkeällä rikoksella sakolla sovittamatonta rikosta.⁴ Toisaalta on väitetty, että

² Th. Wijkander on sitä mieltä (ks. Om preskription i brottmål enligt svensk allmän lag, 1878, s. 104 aliv. *), että 1734 v:n lain OK 27:7:ssä tarkoitetaan vain sellaisia virkarikoksia, jotka aiheuttivat virasta erottamisen. Ainoastaan silloin rikos oli 1734 v:n lain mukaan törkeä. Ks. jäljempänä.

J. C. Lindblad katsoo (Läran om bevisning inför Rätta enligt Sveriges lag jne., 1842, s. 123 aliv. 1), että OK 17:37:ssä tarkoitetaan törkeillä rikoksilla vain ns. hengenasioita.

³ Ks. esim. R. A. Wrede, Grunddragen af bevisrätten enligt gällande lag (1894), s. 107; O. Hj. Granfelt, Sammandrag av föreläsningar i straffprocessrätt (2. pain. 1915), s. 84.

⁴ Wijkander, main. teos, s. 102, joka p.o. rikoksiin vielä lukee varkausrikoksetkin. Wijkander lausuu kuitenkin (main. teos s. 102 ss., varsinkin s. 105 i.f.), että törkeän rikoksen käsite on muuttunut rinnan oikeuskehityksen kanssa, ja on sitä mieltä, että törkeä rikos on Ruotsin 16/2 1864 annetun rikoslain tultua voimaan se, josta in concreto seuraa kuritushuonerangaistus (straffarbete) (tai kuolema). — Wrede lausuu (main. teos, s. 182) nojautuen RangK 1:1:n tavalliseen tulkintaan, että törkeällä rikoksella tarkoitetaan sakolla sovittamatonta rikosta. — Mielipiteensä tueksi Wrede viittaa myös Chr. Naumanniin, joka on lausunut, että sakolla sovittamatonta rikosta on pidettävät törkeänä (Tidskrift för lagstiftning, lagskipning och

törkeä rikos on sellainen, joka ei vanhennu.⁵ Näiden mielipiteiden tarkempi tarkastelu ei nyt näytä tarpeelliselta, koskei niitä ainkaan yleisesti ole meillä hyväksytty. Sitä vastoin on sillä käsityskannalla, jonka ruotsalainen oikeusoppinut *S. Skarstedt* on esittänyt, ollut vaikutusta mielipiteen muodostumiseen puheena olevasta rikoksesta meillä. Niinpä *Skarstedt* lausuu,⁶ että törkeällä rikoksella tarkoitettiin 1734 v:n laissa senlaatuista rikosta, jota koskeva alioikeuden tuomio OK 25 luv. 5 §:n mukaan oli alistettava hovioikeuden tutkittavaksi. *Skarstedt* viittaa mielipiteensä tueksi mm. OK 8:2:een ja 25:5:een sekä näiden lainkohtien vertaikuun toisiinsa. Hän huomauttaa, että OK 8:2:ssa säädetään, että hovioikeuden on tutkittava ja tuomittava mm. ne asiat, jotka 25 luvun 5 §:n mukaan on lähetettävä hovioikeuden tarkastettaviksi, ennenkuin tuomio pannaan täytäntöön. Täysin mainitun säännöksen mukaan säädetään OK 25:5:ssä, että »mitä alioikeus on tuomiovaltansa alaisissa törkeänlaisissa rikosasioissa tuominnut, sitä älköön pantako täytäntöön, vaan lähettäköön Oikeus tutkintonsa ja tuomionsa heti hovioikeuteen, siellä vieläkin tutkittavaksi ja tarkastettavaksi». Tämän jälkeen luetellaan mainitut törkeänlaiset rikokset. Koska törkeän rikoksen käsite oikeuskehityksen mukana on muuttunut, ei enää, sanoo *Skarstedt*, voida huomiota kiinnittää 1734 v:n lain törkeästä rikoksesta omaksumaan käsitteeseen, vaan tällöin on tarpeen määritellä mainittu rikos sen mukaisesti, mitä yleinen oikeustajunta (*»den allmänna rättsuppfattningen»*) sillä tarkoittaa. Ja hän lausuu,⁷ että mikäli halutaan täsmentää törkeän rikoksen käsitettä, kaksi mahdollisuutta on olemassa, nimittäin »den ena är att

förvaltning 1876, s. 339). — Naumann on kuitenkin aikaisemmin (main. aikakauskirja 1864, s. 637) esittänyt sen mielipiteen, että mahdollisesti vanhentumattomia rikoksia on pidettävä törkeinä. Sen jälkeen Naumann on teoksessaan *Sveriges Statsförfattningsrätt* (IV osa 1883—1884, s. 162) katsonut, että uuden rikoslain tulua voimaan törkeänä rikoksena on pidettävä ainoastaan sitä »för hvilken straffarbete kan ådömas, vare sig för längre eller kortare tid».

⁵ Ks. *H. Gemmel*, Om ställande under framtid för brott (1911) s. 31—32.

⁶ Om straffprocessuella tvångsmedel enligt svensk rätt, II osa (1896), s. 132 ss., vrt. s. 281 ja 283.

⁷ Main. teos, s. 282.

såsom grof missgärning betrakta hvarje brott, å hvilket straffarbete kan följa (stöd: RB 15:1). Den andra möjligheten är att anse grof missgärning föreligga, så snart brottet in abstracto icke kan försonas med böter.» Tähän jälkimäiseen käsitykseen Skarstedt puolestaan liittyy sanoessaan: »för vår del ansluta vi oss till den senare möjligheten».⁸

Skarstedtin ansio on, että hän vertailemalla OK 8 luv. 2 §:n 4 kohtaa saman kaaren 25:5:een on saanut selvitettyksi, mitä 1734 v:n laissa tarkoitettiin törkeällä rikoksella. Onko Skarstedt muuten oikeassa, siitä voidaan olla eri mieltä, mutta tämä esitys ei edellytä kannanottoa tuohon kysymykseen. Mikäli Wrede esittäessään, että rikos on sakolla sovittamaton rikos,⁹ tarkoittaa, että täten tulee olla voimassa olevan oikeuden mukaan, on hänen mielipiteensä tässä kohden sama kuin Skarstedtinkin.

Meikäläisessä lainopillisessa kirjallisuudessa on törkeän rikoksen käsitettä tutkinut laajimmin O. Hj. Granfelt.¹⁰ Hän on sikäli yhtynyt Skarstedtiin, että hän mielestään törkeänä rikoksena 1734 v:n lain mukaan on pidettävä sellaista, jota koskeva alioikeuden tuomio OK 25 luv. 5 §:n nojalla on alistettava hovioikeuden tarkastettavaksi. Mutta tämän jälkeen eroavat Granfeltin ja Skarstedtin mielipiteet toisistaan, sillä Granfeltin mukaan ovat törkeitä rikosasioita rikoslain tultua voimaan ne, jotka voimassa olevan oikeuden mukaan on alistettava. Hän sanoo¹¹: »S. P. § 46 har väl ändrat bestämningarna om hvilka mål som skola hemställas. Detta utvisar emellertid blott, att lagstiftarens åsikt därom, hvilka brott som äro grofva, undergått förändring, men förändrar icke principen. Såsom grofva eller svåra brott synes därför böra anses de, rörande hvilka underrätts ransakan och fällande utslag jämligt gällande lag S.P. § 46, skulle underställas hovrätts prövning.» Tämän säännön mukaisesti Granfelt on myöhemmin lausunut, että törkeänä rikosiasiana

⁸ Skarstedt, main. teos, s. 282.

⁹ Main. teos, s. 182.

¹⁰ Ks. esim. Straffprocessrätt. Föreläsningar, I osa (1908, 1910), s. 32 s.; Straffrättslig häktning (5. pain. 1937), s. 64.

¹¹ Straffprocessrätt, s. 33 aliv. 1.

on pidettävä sellaista rikosta koskevaa asiaa, jossa voimassa olevan oikeuden mukaan alioikeuden päätös, jos se tulisi olemaan syypääksi tuomitseva, olisi alistettava hovioikeuden tarkastettavaksi, niin myös juttua, jota käsitellään hovioikeudessa ensi asteessa, mutta joka koskee rikosta, joka huomioon ottaen rangaistuksen in abstracto on yhtä törkeä kuin ensiksi mainittu rikos.¹² Granfeltin käsityskanta on tullut yleisesti hyväksytyksi.¹³ Mielipide merkitsee sitä, että törkeiden rikosten piiriin ovat tulleet kuulumaan ne, joista rangaistusmaksimi in abstracto oli kuusi vuotta kuritushuonetta tai sitä enemmän.

Kun käydään lähemmin tarkastamaan edellä selostettua teoriaa, niin voidaan sitä vastaan ensiksikin huomauttaa, että sen lähtökohta tuntuu sikäli virheelliseltä, että sen mukaan prosessuaalinen menettely tulee määräämään törkeän rikoksen käsitteen. Ts. se seikka, onko rikoksen käsittelyssä noudatettava alistusta, määrää sen, onko rikos törkeä. Oikeastaanhan säännön pitäisi olla päinvastainen eli se, että milloin rikos on törkeä, se on alistettava, koska alistamismenetellyn käytäntöön ottamisen lainsäädännöllisenä perusteena on pyrkimys saada törkeiden rikosten käsittely enemmän varmaksi, johdonmukaiseksi ja asiallisesti oikeaan tulokseen johtavaksi kuin muuten olisi asianlaita. Se seikka, että juttu on alistettava, osoittaa siis vain toissijaisesti, että se on törkeä. — 1734 v:n lain säätäjät menettelivät sillä tavoin, että he luettelivat kaikki törkeät eli »törkeänlaiset» rikokset (vrt. OK 25: 5), joita koskeva alioikeuden tutkinta ja tuomio oli alistettava hovioikeuden tarkastettavaksi. Tällöin ei epäselvyyttä voinut syntyä törkeän rikoksen käsitteestä sen tapauksen varalta, että alistaminen otettaisiin käytäntöön muissakin rikosasioissa kuin missä se alkuaan oli aiottu sovellettavaksi. — Toisin on asianlaita, jos törkeä rikos määritellään sellaiseksi alioikeuden käsit-

¹² Granfeltin sanat kuuluvat: »För grova brottmål få hållas alla mål rörande brott, där jämlikt gällande rätt underdomstols utslag, i händelse detta bleve fällande, borde hemställas hovrätts prövning såsom ock mål, som handläggas vid hovrätt såsom första instans, men angå brott, vilka med hänsikt till straffet in abstracto äro lika grova som först nämnda brott». Ks. esim. Lärobok, s. 9 if. ja s.

¹³ Vrt. Wrede—Sjöström, main. teos, s. 182; J. Grotenfelt, Kommentar till Strafflagen. Allmänna delen. (1910, 1912—1913), s. 55 s.; B. Sjöström, Om formell processledning jne. (1925), s. 25 aliv. 2.

telemäksi rikokseksi, jota koskeva syypääksi tuomitseva tuomio on voimassa olevan oikeuden mukaan alistettava, niin myös yhtä törkeäksi rikokseksi, jota hovioikeus käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena. Jos alistussääntöjä muutetaan, niin silloin muuttuu törkeän rikoksen käsite, vaikka tämä ei lainkaan olisi ollut lainsäätäjän tarkoitus. Kun esim. supistetaan niiden rikosten lukumäärää, jotka on alistettava, ei tämän suinkaan tarvitse merkitä kuten Granfelt sanoo sitä,¹⁴ »att lagstiftarens åsikt därom, hvilka brott, som äro grofva, undergått förändring.» Puheena oleva rajoitus on voinut johtua yksinomaan tarkoituksenmukaisuussyistä, joilla ei ole mitään tekemistä törkeän rikoksen kanssa. Granfeltin törkeästä rikoksesta antama määritelmä johtaisi siihen lopputulokseen, että jos koko alistussäännöstö poistettaisiin, törkeää rikostakaan ei olisi olemassa, vaikka lainsäätäjä on ainoastaan tahtonut poistaa mainitun säännösten vain rikosprosessioikeuden periaatteiden vastaisena ja epätarkoituksenmukaisena. Ei voitane kiistää, että äsken selostettu käsityskanta voi johtaa tuloksiin, jotka käytännöllisesti ovat sängen epätyydyttävät.

Jos tarkastetaan lähemmin RVA 46 §:n määräyksiä, sellaisina kuin ne ovat 26 päivänä toukokuuta 1941 annetussa laissa, niin todettakoon tässä, että sanotun säännöksen mukaan alioikeuden tutkinta ja tuomio nyttemmin on alistettava hovioikeuden tarkastettavaksi, jos virallinen syyttäjä on syyttänyt jotakuta rikoksesta, josta saattaa tulla kuolemanrangaistus tahi kuritushuonetta elinkaudeksi, taikka jos joku on tuomittu rangaistukseen rikoksesta, josta, huomioon ottamatta mitä rikoslain 6 luvun 2 §:ssä on säädetty rangaistuksen enentämisestä, saattaa tulla kuritushuonetta kahdeksan vuotta tai enemmän, taikka osallisuudesta johonkin sellaiseen rikokseen.

Jos sen törkeästä rikoksesta olevan käsityskannan valossa, joka meillä edellä lausutun mukaan on törkeästä rikoksesta esitetty, tarkastamme nyt käsiteltävänä olevaa asiaa lähemmin, on johtopäätös se, että esim. murha, josta ainoastaan asianomistaja on vaatinut ran-

¹⁴ Straffprocessrätt. Föreläsningar I, s. 33 aliv. 1.

gaistusta, ei ole törkeä rikos siinä tapauksessa, että syytetty on rangaistuksesta vapautettu. Juttua ei näet tällöin saa alistaa.¹⁵ — Törkeitä rikoksia eivät enää olisi esim. varkausrikokset, olipa ne sitten uusittu kuinka monta kertaa hyvänsä, eikä myöskään ryöstö, milloin se on uusittu tai syytetty aikaisemmin on kärsinyt rangaistuksen kiristämisestä. Lukuunottamatta uusimistapauksia olisi törkeä rikos sellainen rikos, josta rangaistusmaksimi in abstracto on kuritushuonetta kahdeksan vuotta, tai osallisuus tuollaiseen rikokseen, niin myös yhtä törkeä rikos, milloin hovioikeus käsittelee sitä ensi asteena. — Näyttää kuitenkin, ettei tällainen törkeiden rikoksien piirin supistaminen vastaisi oikeustajuntaa. Törkeinä rikoksina on totuttu pitämään useita sellaisia rikoksia, joita v. 1941 annetun RVA 46 §:ää muuttavan lain mukaan ei enää olekaan alistettava hovioikeuden tarkastettaviksi, kuten esim. väärää valaa, ryöstöä, aikaisemman lainsäädännön mukaan kolmaskertaisena törkeänä varkautena rangaistavaa rikosta. Puheenalaiset teot eivät siis, jos pidetään kiinni siitä määritelmästä, minkä Granfelt on antanut törkeästä rikoksesta, enää olisi törkeitä rikoksia.

Kun tarkastaa hallituksen esitystä 1941 v:n valtiopäiville alistamista koskevan lainsäädännön muuttamisesta,¹⁶ niin voi todeta, ettei tarkoitus vähimmässäkään määrin ole ollut törkeän rikoksen käsitteen muuttaminen. Hallitus, joka oli pohtinut alistusmenettelyn täydellistä poistamistakin, mutta ei katsonut tällaista lainsäädäntötoimenpidettä ilman rikosprosessimenettelyn uudistamista oikeusturvallisuutta vaarantamatta mahdolliseksi, oli tarkoittanut esityksellään ainoastaan rajoittaa alistusmenettelyn soveltamista, joka varsinkin v. 1939 annetun rikoksien uusimista koskevan lainsäädännön johdosta, siinä kun RVA 46 § periaatteellisesti jätettiin muuttamatta, oli tullut tarpeellista laajemmalti sovellettavaksi. — Varsin valaise-

¹⁵ Milloin taas syytetty asianomistajan ajamasta syytteestä on tuomittu — tällainen tapaus voidaan ainakin teoreettisesti ajatella — olisi asia RVA 46 §:n jälkimmäisen osan mukaan alistettava. Tässä tapauksessa puheenalainen rikos olisi törkeä.

¹⁶ 1941 vuoden valtiopäivät N:o 41. Hallituksen esitys Eduskunnalle rikosasian alistamista koskevan lainsäädännön muuttamisesta, s. 2 s.

vasti korkein oikeus lausuu mainitusta alistamissäännöstä koskevan lainsäädännön muuttamisesityksestä¹⁷: »Kun oikeudenkäyntilaitoksen uudistaminen on olojen pakosta vieläkin siirtynyt epämääräiseen tulevaisuuteen eikä rikosasian oikeudenkäyntiä ole sen vuoksi voitu järjestää niin, että se siihen kuuluvine valmistavine tutkintoi-
neen, tehtäviinsä täysin perehtyneine syyttäväviranomaisineen ja syy-
tetylle varattuine mahdollisuuksineen käyttää pätevää puolustajaa tarjoaisi riittäviä takeita oikean ratkaisun saavuttamisesta törkeissä rikosasioissa, Korkein oikeus on sitä mieltä, että alistamismenettelystä ei voida meillä ainakaan toistaiseksi luopua ja että sen käyttämistä rajoitettaessakin on oltava varovaisia, jotta oikeusturvallisuutta ei vaarannettaisi.»

Kuten edellä selostetusta käynee ilmi, ei siis lainsäätäjien tarkoitus ole ollut, kun RVA 46 § muutettiin 1941 annetulla lailla, saada aikaan vähintäkään muutosta törkeän rikoksen käsitteeseen. Pyrkimyksenä on ollut vain alustusmenettelyn rajoittaminen, koska tällainen rajoitus varsinkin rikoksien uusimista koskevan lainsäädännön johdosta, syystä että tuo lainsäädäntö oli aiheuttanut alistustapausten nousun, oli havaittu tarpeelliseksi.

Kaikesta siitä, mitä edellä olen esittänyt, johtuu mielestäni, ettei törkeää rikosta voida määritellä sellaiseksi rikokseksi, joka nyt voimassa olevan oikeuden mukaan on alistettava. Kannan ottaminen kysymyksessä ei ole helppoa. Kun meillä sekä tieteisopissa että luultavasti myöskin käytännössä on pidetty törkeinä rikoksina sellaisia rangaistavia tekoja, jotka ennen v. 1941 lainsäädäntöä voimassa olleen oikeuden mukaan on, alioikeuden tuomion ollessa syypääksi tuomitseva, alistettava hovioikeuden tutkittaviksi, eikä tätä periaatetta ole tahdottu muuttaa eikä niin ole tehtykään, johdun siihen lopputulokseen, että samanlaista rikosta yhä vieläkin on pidettävä törkeänä. Sanottu merkitsisi, että törkeitä rikoksia ovat sellaiset rangaistavat teot, joiden rangaistusmaksimi in abstracto on kuritushuonetta kuusi vuotta tai sitä ankarampi rangaistus. Törkeänä rikosta on pidettävä silloinkin, kun siitä jonkin lieventämisperusteen vuoksi,

¹⁷ 1941 vuoden valtiopäivät N:o 41, Korkeimman oikeuden lausunto, s. 8.

B. Sjöström

esim. syystä, että tekijä on nuori henkilö (15—18 v.) (RL 3: 2) tai että teko on jäänyt rangaistavaan yritykseen (RL 4: 1), ei voitaisi tuomita kuutta vuotta kuritushuonetta, kun vain rikoksesta muutoin saattaa seurata mainittua kovuutta oleva rangaistus. Rikoksen laatu ei voi muuttua sen johdosta, että rikoksen on tehnyt nuori henkilö tai ettei sitä ole täytetty, joskin mainituilla seikoilla on merkitystä arvosteltaessa kysymystä alioikeuden rikosta koskevan tutkinnan ja siitä annetun tuomion alistamisesta.
